

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Afdeling Ontwikkeling

De Minister van Justitie
d.t.v. mr M.A.H. Kempen
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9715
www.rechtspraak.nl

datum 25 januari 2007
Contactpersoon mr M. Mulder
Doorkiesnummer 070-3619801
ons kenmerk UIT 10150/ONTW/MM
uw kenmerk 5450036/06/6
Onderwerp Nota van wijziging bij Wetsvoorstel wijziging Wetboek van Strafrecht en Wetboek van Strafvordering en Wet op de jeugdzorg met het oog op verruiming van de mogelijkheden tot gedragsbeïnvloeding jeugdigen – advies

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 6 december 2006 met bovengenoemd kenmerk verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) advies uit te brengen inzake de ontwerpnota van wijziging betreffende het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de jeugdzorg met oog op verruiming van de mogelijkheden tot gedragsbeïnvloeding van jeugdigen (het “**Wetsvoorstel**”).

De Raad heeft reeds in 2004 advies uitgebracht inzake het Wetsvoorstel.

Bovengenoemde nota van wijziging bevat de volgende nieuwe punten waarover in een eerder stadium niet is geadviseerd:

- Door de nota wijziging wordt voorgesteld om in het Wetboek van Strafrecht expliciet vast te leggen dat de rechter ook kan bepalen dat de gedragsmaatregel (geheel of gedeeltelijk) wordt ingevuld met jeugdzorg.
- Daarbij is als uitgangspunt gehanteerd dat de rechter hiertoe alleen kan besluiten als hieraan een besluit van Bureau Jeugdzorg ten grondslag ligt (art. 77wa , eerste lid).
- Het voorgestelde art. 77wa, tweede lid, voorziet in een uitzondering op dit uitgangspunt voor het geval Bureau Jeugdzorg niet of niet tijdig een indicatiebesluit neemt.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.

1.

De wijziging maakt het voor de rechter niet langer mogelijk in afwijking van een indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg, de gedragsmaatregel inhoudende jeugdzorg op te leggen. Alleen bij een niet of niet tijdig overlegd indicatiebesluit kan de rechter de gedragsmaatregel

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 25 januari 2007
kenmerk UIT 10150/ONTW/MM
pagina 2 van 3

inhoudende jeugdzorg opleggen, indien er een door ten minste één gedragswetenschapper ondersteund advies van de Raad voor de Kinderbescherming aanwezig is.

De Raad begrijpt dat de argumentatie voor de wijziging is gelegen in de opvatting dat het oorspronkelijke voorstel het bij de Wet op de Jeugdzorg geïntroduceerde 'centrale toegangspoort systeem' zou doorbreken.

Na de invoering van de Wet op de Jeugdzorg is nu in de *civiele* kinderbeschermingszaken twee jaar ervaring opgedaan met het 'centrale toegangspoort systeem' en het indicatiebesluit als probleemanalyse en hulpindicatie. Het indicatiebesluit vervult bij rechterlijke beslissingen een waardevolle en belangrijke rol en wordt in het merendeel van de zaken dan ook gevolgd.

In de nu voorgestelde systematiek voor jeugdstrafzaken wordt geen rekening gehouden met het feit dat rechterlijke beslissingen niet alleen gebaseerd worden op de stukken maar ook op hetgeen ter terechtzitting naar voren is gebracht. Ter zitting kan soms een andere jeugdzorgmodule dan het indicatiebesluit aangeeft, als de meest aangewezen weg naar voren komen. De rechter dient de zaak in zo'n geval aan te houden teneinde een nieuw indicatiebesluit te doen vervaardigen, mits Bureau Jeugdzorg het eens is met dit nieuwe inzicht. Indien Bureau Jeugdzorg zich er niet mee kan verenigen ontstaat het dilemma voor de rechter de naar zijn oordeel niet passende module te accepteren, de maatregel af te wijzen of de gedragsmaatregel samen te stellen uit niet-jeugdzorg componenten. Het is de vraag of bij deze werkwijze recht wordt gedaan aan het uitgangspunt van het belang van de minderjarige. Gelet op de ervaringen in het civiele jeugdbeschermingsrecht vormde de vangnetbepaling uit het oorspronkelijke voorstel een toereikende en subtiele vertaling van de inmiddels geconstateerde problemen met het indicatiebesluit.

Dit klemt in het civiele jeugdrecht maar zal nog sterker gaan klemmen in het jeugdstrafrecht waar de jeugdige in hechtenis zou moeten wachten op een nieuw indicatiebesluit.

De gedachte dat de rechter zonder de expertise van gedragswetenschappers van Bureau Jeugdzorg of de Raad voor de Kinderbescherming jeugdzorgmodules gaat selecteren en opleggen, scheidt een verkeerd beeld van het rechterlijk beslissingproces. In de meeste gevallen worden adviezen gevolgd. De rechter zal alleen in zeer uitzonderlijke situaties aanleiding vinden het indicatiebesluit niet te kunnen volgen. Dit kan het geval zijn wanneer ter zitting nieuwe ontwikkelingen gemotiveerd naar voren gebracht worden door de verdachte, diens ouders of het OM. De deskundigen kunnen dan alsnog inzichtelijk maken dat de geïndiceerde therapie de juiste is. Slaagt Bureau Jeugdzorg daarin dan is er voor de rechter geen enkele aanleiding voor een afwijking.

Afwijking van het indicatiebesluit door de rechter is ook denkbaar wanneer er meerdere feiten ten laste zijn gelegd en na onderzoek ter terechtzitting niet alle feiten bewezen kunnen worden. De hoeveelheid, aard en ernst van de feiten rechtvaardigen hier een straf die lager is dan door de officier van justitie is geëist. Dit kan betekenen dat ook de in het indicatiebesluit geïndiceerde gedragsbeïnvloedende maatregel anders moet worden ingevuld. Conform de nota van wijziging is het voor de rechter in dit geval echter niet mogelijk ter zitting af te wijken van het indicatiebesluit. In dergelijke gevallen kan in het strafrecht geen gebruik gemaakt worden van jeugdzorg, hetgeen niet in het belang is van de jongere.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 25 januari 2007
kenmerk UIT 10150/ONTW/MM
pagina 3 van 3

Voorts is het de vraag aan welke eisen het schriftelijke en gedagtekende Raadsadvies moet voldoen en of dit advies tijdig beschikbaar zal zijn. De vraag is of dit advies aan dezelfde eisen moet voldoen als het indicatiebesluit. Gelden bijvoorbeeld materieel dezelfde (zorgvuldigheidseisen) als geformuleerd in de artikelen 30 t/m 36 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de Jeugdzorg (UBWJ)? Daarin zijn onder andere geregeld het overleg over de voorgenomen indicatie en het 'contra expertise' recht (zie artikel 34 en 36 van het UBWJ). Gelet op de bepaling dat het raadsadvies dient te worden ondersteund door één gedragsdeskundige lijken voor dit raadsadvies afwijkende minder strenge eisen te gelden. Indien deze constatering juist is, dan rijst de vraag welke betekenis ter zitting aan dit advies toekomt. Moet aan de jeugdige of zijn ouders bijvoorbeeld alsnog een hoorrecht en een 'contra expertiserecht' worden verleend?

2.

Bij gelegenheid van deze nota van wijziging wil ik tevens uw aandacht vragen voor een ander onderwerp dat in het verlengde van dit wetsvoorstel ligt. Ik doel hier op de toepassing van artikel 77k Sr. Het probleem kan het best geïllustreerd worden met een voorbeeld.

Een inmiddels meerderjarige verdachte wordt in rechtbank A veroordeeld tot een gevangenisstraf voor een strafbaar feit gepleegd te A, tevens wordt de tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke jeugddetentie opgelegd door de kinderrechter uit rechtbank B gelast. De rechtbank A kan dan niet tevens de omzetting gelasten van die jeugddetentie in een gevangenisstraf. Dit moet ingevolge artikel 77k Sr de kinderrechter van rechtbank B doen ("door de rechter die de straf heeft opgelegd"). Dit doet zich in de praktijk regelmatig voor, ook in appèl. Dus wanneer het Hof Arnhem een tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke jeugddetentie uit bijvoorbeeld de rechtbank Alkmaar gelast kan dat, maar moet de officier van justitie in Alkmaar een vordering ex 77k indienen.

Deze inefficiënte werkwijze kan worden ondervangen door aanpassing van artikel 77k Sr. Door in artikel 77k 'door dezelfde rechter' te wijzigen in 'door de rechter' kan de omzetting door dezelfde rechter worden gedaan als de rechter die de gevangenisstraf voor het strafbare feit oplegt.

Hoogachtend,

T. Groeneveld
Lid Raad voor de rechtspraak